

ДІЛО

ВІСНИК ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛІДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто пост. ш. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в грош 450 зол.
За границю:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Англії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІН.
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

II. нота СРСР.

Львів, 15. червня 1927.

Друга нота союзного радянсько-го уряду до Польщі в справі вбив-
ства посла Войкова на варшавсько-
му залізничному двірці є до деякої
міри несподіванкою для польської
дипломатії та цілого польського
уряду. Появилися в пресі вже на-
віть вістки про те, що уряд на ту
ноту взагалі відповідати не буде,
бо вважає її не дипломатичним
актом, але агітаційною відозвою.

В першій частині нота не жалус
компліментів і признання для поль-
ського уряду за те, що він так
сильно варшавський замах осу-
джує і що виявляє добру волю
дати навіть відшкодування родині
погиблого, але зате в другій частині
тим сильніше робить нота польський
уряд відповідальним за смерть Вой-
кова і домагається від нього не
тільки гострої кари для вбивці, а
і для незваних його спільників,
і далі то й висуває домагання, що
нежують з вмішуванням СРСР у
внутрішні справи Польщі. До такої
категорії слід врахувати домагання
частини представника СРСР у слід-
стві та видалення з Польщі всіх
підозрілих для більшовиків у про-
тирадянській акції російських емі-
грантів. Самозрозуміле, що вся до-
теперішня добра воля польського
уряду йти на всякі уступки, щоб
не допустити до прикрих наслідків
з причини убивства, показалася на-
даремною. Більшовики несклонні
видно признати знові тієї доброї
волі, доказом чого остання нота.

Своїм змістом і домаганнями роз-
чарувала вона не тільки варшавські
урядові кола, але всю польську
пресу і голосів усієї польської
преси, передовсім варшавської, що
ту II-гу більшовицьку ноту сильно
осуджує. Зближений до урядових
кол „Гłos Прави“ пише про неї
ось що:

„Гострий і визнаючий тов. ноти і голо-
словні закиди, побудовані найочевидіше
на інформаціях, що походять з кривих
таблиць „чрезначайки“, які безконечну
скількість разів і при кожній прийдій до
того нагоди підносили Совіти і завіси
пришпильовані польським урядом як кле-
вети, утруднюють спокійну дискусію...
Істну про організацію „террору і бан-
дитських нападів“ повинен був Літвінов
спрямувати до своїх найближчих і найсер-
дечніших товаришів...“

Знавець міжнародного права п.
Стронський застанається у свому
органі „Варшавянка“ над цією ж но-
тою і характеризує її ось як:

„Коли уряд СРСР, не зміючи очевидно
більшій незвичайної поправності поль-
ського уряду і взагалі Польщі по тім не-
дастю, хоч на вступі стверджує це з до-
моженням, починає витягати закиди з ши-
рокого поля, то неже уявляє собі, що
польський уряд буде терпеливо вислуху-
вати напівниці і доган, так немов би саме
уряд СРСР був єдиним висловником ав-
торитетності і поправності в польський уряд
їх запереченням? Під позором стве-
дження, що не годиться з оцінкою при-
чини замаху, висуває уряд СРСР, заклю-
чення, що уряд Великої Британії зоро-
гобив темні сили наслідком свідомого
ірання взаємини зі СРСР. Але чейже того
розу осуджування діяльності британсько-
го уряду з причини випадку на варшав-
ському дворі не можуть бути взагалі
предметом дискусії в дипломатичних но-
тах між урядом СРСР і урядом Польщі.

== ГАЦЕЛІ == !! ЗВІДОМЛЕННЯ !!

Отсим повідомляємо всіх наших Шан. Відборців як і Консументів,
що генеральне представництво наших виробів на Польщу віддали ми
Панові

Брониславові ФІРСТЕНБЕРГОВІ в Сосновці
бувшому дир. і співвласникові фабрики гацелів „Підкова“ в Сосновці,
який має виключне право в наших імені заключувати всілякі трансакції
на доставу гацелів до Польщі і інкасувати належні нам з титулу цих
трансакцій суми. Рівночасно запевняємо Ш. Відборців наших, що як до-
тепер так і далі всілякі уділені нам поручення будемо виконувати як-
найточніше що до часу і спеціальних вимог клієнтів

з поважанням

ЛЕОНГАРДТ & Co
Berlin — Schöneberg.

Українці Волинської Землі!

Вслід за розписанням громадських виборів у Сх. Галичині польський
уряд видав розпорядження перепровалити вибори на Волині.

19-го червня (в неділю) по цілій Волині кожна сільська громада має
виробити своїх уповноважених до волосного зібрання, на якому вже бу-
дуть обрані члени волосної Ради, Повітового Сеймику а також члени
волосного управління (війт, його заступник).

Попередні волосні Ради і Повітові Сеймики в більшості провадили
волосну і повітову господарку не на користь нашого українського селян-
ства. Про наказних війтів нема вже що й казати: добре далися в знаки
ті накинени польською адміністрацією чужинці.

Тепер, не вважаючи на всі недостатки виборчого закону, є можли-
вість нашому народові хоч по-части взяти волосну і повітову госпо-
дарку в свої руки, щоб самим нам у себе господарити, стежити за спра-
ведливим розподілом податків, контролювати різні видатки, маючи на
увазі тільки дійсні потреби господаря нашої землі — українського селя-
нина. А для того треба вибрати до волосних Рад і Повітових Сеймиків
лише своїх людей, українців, а не усяких чужинців.

Отже тільки своїх людей ви повинні 19. цього
червня післати до волосного Зібрання. А ті ваші
вибранці повинні бути розумні, чесні, сміливі люди.
Не піддавайтеся ріжним приманчивим словам-обіцянкам тих людей,
що знову хотіли-б у волостях панувати; досить уже їхнього господа-
рювання!

Підчас виборів треба оминати між собою всяких колотнеч та пар-
тійної гризні.

Національний обов'язок кличе нас стати єдиним
спільним українським фронтом і вибрати людей
тільки достойних, не вважаючи на їх партійну при-
належність.

Щоби ні один український голос не пропав — ніхто не повинен
ухилитися від участі в громадських виборах: і чоловіки і жінки, хлопці
і дівчата. — всі, кому скінчився 21 рік життя і хто мешкає в громаді не
менше 10 місяців — повинен прийти на вибори і подати свій голос за
своїх людей-українців, за чесних і сміливих борців за народну справу,
а не за хрунів, баягузів чи панських підлизників.

Потім на зібранні в волостях, коли буде вибиратися волосну Раду,
виборці наші не повинні виставляти багато списків, щоб не розбивати
своїх голосів. Найкраще подати один український спи-
сок і тільки на нього всім голосувати.

Отже покажіть, українці Волині, свою громадянську зрілість. Дока-
жіть, що ви є єдині господарі на своїй землі, що тільки вам належить
право кермувати своїми громадськими установами, що досить уже чужих
опікунів.

І тому всі як один ставайте до виборів. Памя-
тайте, що в єднанні — сила.

До єднання і спільного національного фронту в імя добра Україн-
ського Народу кличе вас Українська Парламентарна Ре-
презентація.

Посол С. Хруцький
голова.

Посол Б. Козубський, посол С. Назарук
заступники голови.

Свою думку про уряд В. Британії нехай
СРСР, висказує в нотах до неї а не в но-
тах до Польщі так же як уряд В. Британії
свою думку про уряд СРСР, висказує не
в нотах до польського а до радянського
уряду. Уряд СРСР, нарікає, що деякі ро-
сійські емігранти дістають польське горо-
жанство, але чейже звідси далеко ще до
рознузданого постоування СРСР, де
приймається впрохте втікаючих з Поль-

щі або урядово ниманих чи виед-
наних Домбалі, Вечоркевичів, Багіських,
що в Польщі поповнювали злочини проти
держави. Домагається уряд СРСР, щоб
видалити з Польщі російських емігрантів,
яких політичні переконання спрямовані
проти СРСР, але чи не розуміє він, що
взагалі початок згадки про те треба від-
ложити до хвилі, коли уряд СРСР вида-
дить з радянського простору чинники тоє-

НАДАТИ до 10 місяців
Обув —
Одіж —
Сукно
2273 9-10
порукає українська фірма
„РЕГУЛЯТОР“
Львів, Ринок 48. Телес. 15-76

тього інтернаціоналу, якого політичні по-
чини спрямовані проти Польщі та інших
держав?.. В Польщі — киють Строн-
ський свою статтю — не бажають за-
огнення і роблять усе, щоб його оми-
нути, а що дальша подібна виміна хот
мусить довести до загнення, найкраще
буде не підсудувати його спором, що ве-
деться без рішених підстав“.

Щі два голоси варшавської преси,
як бачимо, далекої собі ідеалогіч-
но, доказують, що вся польська
прилюдна опінія є проти висунених
більшовицьких домагань. В тому
напрямі і вся правниця і вся т. зв.
лівиця, крім очевидно комуністів,
підтримує польський уряд проти
СРСР. Остання нота Літвінова
внесла без сумніву деяку комплікацію
у польсько-радянські відносини. По-
явилося нове напруження. Більшо-
вики чекають на відповідь. Якщо
це правда, що польський уряд не
буде на неї відповідати, то таке
зигнорування ноти ще більше у-
складнилоб напруження між обома
державами. Бож хіба більшовиць-
кий уряд в безконечність на відповідь
не чекав би, а мусів би і на польське
мовчанку якось зареагувати. Неваж-
е тоді над Європою повислаб пер-
спективи наслідків Сараєва з 1914 р.
Не можна нічого передсказати, та
думаємо, що вже найближчі дні гори-
зонт висвітлять. Що Польща нерветь-
ся до війни, на це дала наглядний до-
каз своїм становищем до варшавськ.
замаху на Войкова. Та не думаємо,
щоби й СРСР такої війни бажав.
Вона для нього не тільки небажа-
на, але й страшна. Колиж так, то
друга нота СРСР, якщо вона оста-
лаб не тільки без задоволення ви-
сунених у ній домагань, але навіть
без відповіді, і не потягнулаб за
собою відповідної та гідної реакції
зі сторони СРСР, стала черговою
компромітацією дипломатії Радян-
ського Союзу.

Поможіть здвигнути дім-захист для
українських письменників і журналі-
стів у Ямній. Засвідчує ділом зрозумі-
нню важкої культурної праці і виявляє
свою вдячність українським робіт-
никам пера!

Жерти слати на адресу: Львів, Пі-
пале 7, Земельний Банк Пшотечний
книжечка ч. 1141.

Pr. 234/27. Sąd okręgowy karny we Lwo-
wie po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże
Sądzie zatwierdza w myśl art. 78 Rzecp
Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja
1927 r. o prawie prasowym Nr. 45 Dz. U.
Kz. P. zajęcie szwarcami pod tyt „Dilo“
Nr. 126 z dnia 9. czerwca 1927 r. do Lce.
1/27 pras. a to z powodu art. „do widoma
ukraińskiego hromadżaninwa“ zawierającego
znaniona występkę z § 301 ust. kar. w
ustalepie od słowa „do nasza“ do słow
„Polacy“ i wydaje w myśl art. 77 powyż-
szego rozporządzenia zakaz drukowania. Za-
porządzenia tego pisma drukowanego roz-
razem wydaje się nakaz odpowiadalnemu
redaktorowi tego czasopisma by orzeknienie
niniejsze umieścił bezplatnie w najbliższym
numerze i to na pierwszaj stronie. Niewy-
konanie tego nakazu pociąga za sobą na-
stępstwa przewidziane w art. 60 cynowa-
nego rozporządzenia Lwów. dnia 10. czerwca
1922. Havel

За українську православну церкву.

Український Православний Церковний Візду у Луцьку в днях 5—6 червня 1927.

(Відомлення.)

(Від власного кореспондента.)

(Продовження.)

Тісля перерви радя візд на іншому місці — у салі Малого Театру. Довгий час мішов на вибори Церковного Комітету. Вибрано туді по 2-ох делегатів і по 1-му заступникові делегата від кожного повіту з українським православним населенням. Кандидатів мали право вголосувати лише делегати даних повітів, заміряв увесь візд. Запікалення і жахлість, з якими переводжено вибори, свідчили про розуміння присутніми ваги Комітету і їх надії на нього. (Список делегатів подано окремо).

З огляду на спізнену пору й обмежений час дня нарад (у випадковій салі театру мала йти вечірня вистава) переставлено порядок нарад настільки, що за найближчу точку прийнято реферат п. Власовського п. н. Богослужбні чини і реліг.-моральна преса.

Короткий зміст:

Церковні книги і релігійна преса — не частіша питання українзації Служби Божої. На візді стверджено вже, що 2/3 православних парафій у Польщі, не парафії українські. Виходить, що й 2/3 грошей, які йдуть із парафій до митрополії, не гроші українські. Отже ми маємо повне моральне право спитати: як ці гроші видатуються, та з окремим — скільки їх призначається на богослужбну літературу й моральні часослови? Як найбільший аргумент проти українзації Богослуження було звикло, що нема українських перекладів, нема з чого правити. На цю тему наслідують навіть — але роблять це ті, які перші повинні подбати, аби не було недостатку в українських богослужбних книгах. Останній єпархіальний візд духовенства й мирян Волині, що відбувся у Почаїв в першій половині жовтня 1921 р., ухвалив утворення фахової комісії, яка перекладала би на українську мову церковні книжки. Таку саму комісію скликано доперев в квітні 1925 року, а то у такому складі: проф. І. Огієнко, о. Табінський (нинішній ректор кременецької духовної семінарії) і сен. М. Черкавський. Ця комісія відбула всього одну сесію; ніякої діяльності проявити не могла — про що докладніше може сказати присутній на салі сен. Черкавський. З приватної своєї ініціативи Синод теж нічого не видав. Митрополит оголосив навіть, що треба скласти по 100 зол. на видання українського Престольного Євангелія: чимало парафій тих 100 зол. зложило, але з Євангелія і досі немає сліду. Взагалі видамо покищо в Польщі з української богослужбної літератури одну одніську книжку о. Табін-

ського: „Наука про богослуження українською мовою“. Немає теж підручників для теологічного факультету. Інспірований Станіславом Грабським в лютім 1926 р. митрополит припинив допомогу отже й унеможливив дальшу появу „Духовної Бесіди“, так, що Синод не видає ані української книжкової ані часосписної церковної чи взагалі моральної літератури.

А може Синод взагалі нічого не видає, не маючи на книжки й часосписи грошей? Ні, видає, але в церковно-славянській або російській мові і бере ще за ті видання окремо грішні від українських мирян. Недавно вийшов „Требник“ — коштує 20 зол., „Часослов“ — 10 зол. По російськи видали нпр. підручники на кожну класу жіночої школи: „Для добрих діток“. Виходить, що російські діти (іх і нема!) є „добрі“ і заслуговують на шкільну книжку, а українські „злі“ і книжок їм не треба! Характеристичною є термінологія офіційно св. Синоду, російського „Воскреснаго Чтенія“: Україна й українська мова зветься там „Юг“ і „місyjne наріччя“. Недавно видано цілу серію „святних образків“ з нагоди „роковин“ походу Врангеля або Корнілова, або знову з підписом „Передача ген. Колячком влади ген. Денікіну“. Цим скандалистика видавничої діяльності митрополії ще не вичерпується. Синод довго субсидював російський політичний шовінізм у Варшаві „За Свободу“; колиж перестав — існував план видавання окремої власної „русской“ політичної газети. Щодо стеження за мораллю у своїх видавництвах, то про це кажуть нпр. романи, які друкуються у „Воскресному Чтенію“, де явно зогриджуються монастирський стан. На синодальному „книжковому складі“ (у книгарні) найдете навіть неморальні книжки — аби російські; української літератури, що є там, можна по каталогах зрахувати точно 31 український брошур, здебільша Огієнка і Табінського.

Дискусія. Пос. Хруцький пригадує, що коли українці творять у Польщі 2/3 православля, то рештуючу 1/3 заповнюють білоруси. Російського народу в Польщі взагалі нема, є лише розкинені одиниці на всіх посадах і політична російська еміграція. Ще більше від українців покрякджені в Польщі православні білорусини. — Сен. Черкавський й дає пояснення про Видавничу Комісію, створену після почаївського візду. Головою тої комісії був митрополит Денис. Він її не скидував а всі пригадки легковажні. Оповідання промовця про те, як то митрополит за кожну нову зустріч хвалився тими са-

мими кількома першими сторінками українського Престольного Євангелія, дальше яких друкування книжки не пішло, викликає на салі вибухи сміху й оклики обурення.

Прийняття запропонованої референтом резолюції закінчилися наради в перший день Візду. Шла саля стихійно інтонація могутній „Заповіт“.

Другий день візду. В год. 190 зранку д-р Річинський починає рефератний 2-годинний реферат про українізацію Богослуження („Задовлення реліг. потреб української православної людности в справі Служби Божої“), вислуханий аудиторією з великою увагою і перерваною часто раслими оплесками.

Короткий зміст:

Українізація православної Церкви мусить йти в трьох напрямках: 1) Українізації богослуження, 2) відновлення старих українських церковно-народних звичаїв і 3) повернення мирянам права голосу в адмін.-господ. управлінню. Першим і головним аргументом св. Синоду проти українізації Православної Церкви є заміт, що до Церкви не можна вносити національних моментів, бо Церква є інтернаціональна („мі Еллін мі Юдей“), інакше, мовляв, у Церкві заведеться „політика“. Цей заміт є заглавною ісенітицією. Національне питання в церковному житті впливає зразу з самого факту користування якоюсь мовою у молитві. Релігія кожного народу носить печать духа даної нації. Референт наводить короткий історичний огляд ународовалення Церков у сирійців, коптів, наддніпрянських українців та ін., при чому дає яскраві приклади боротьби інших народів за національний характер христіанської Церкви. Коли церковна влада йде проти вимог вірних, то ця боротьба доходить інколи аж до барикад і саме тоді заводяться суто політичні сутники (так було й у самому Луцьку при спробах обурення православного Собору). Молитва є безпосереднім впливом почуттів людини перед Богом: від маленької дитини до смертної постелі моляться люди своєю рідною мовою. Надзвичайно сильний є вплив національного духа на церковне мистецтво (церковна архітектура, малювання, — представлення святих у національних образах). Вже й у нас українці існують ціла література про українську церковно-мистецьку творчість (цитую автора). Кожний нарід вносить у свою церкву автоматично свої народні обряди з релігійною закраскою (великодні пасхали у Бел. Патішню, колядки співані в церкві, свято Маковеє). Щодо мови богослуження, то в найдавніших часах була нею грецька, сирійська, коптійська, латинська; з IV. віку — вірменська, грузинська, етіопська. В IX. віці з христ.-методієвською реформою увійшла до церков місцеві мова македонська, моравська, болгарська. Референт подає огляд історії староболгарської (старосла-

вянської) мови в перші на Україні міждля там впадала і які дії переходили. Пропис акомодування переклада, мови до українства започаткований дуже давньо. Особливо сильний рух за українізацію церковної мови в XVI. столітті. Прелегент наводить текети з церковних книг старослава мовою — нікому незрозумілі. Цитує Памату Беринду про незрозумілість переклада мови. Називає по черзі всі аргументи на потребу збереження переклада мови і чудово збиває їх. Коли послухати аргументу, що переклада мова має нісю обединувати усіх славян, то послідовна треба би викинути зоміж славянства всіх тих чехів, сербів, болгар, поляків і українців, які ввели або вводять у свої церкви рідну мову. Дальше прелегент наводить цитати з церковних текстів з II. половини XVI. віку, що повстанні на українізаційним натиском: мова цих текстів на прочуд зближена до нинішньої живої української мови. Вкінці подає перегляд боротьби за українізацію православної Церкви в Польщі, наслідком якої чутливо одного боку голоси отвердження посеред поляків і самих москалів (цитати з газет) та з другого боку — бішена дурійка чорносотенного вищого духовенства, тут і там підтримуваного все ще урядовими місцевими чиновниками. Бурю протестів закінчує пригадка на кілька конкретних випадків із церковної політики польського єпископа Александра, який спірається на польське воєводство, що писемно погрожує священикам репресіями за прихильність українізаційному рухові...

І. Н-н

(Докінчення буде.)

Вічевий рух.

Миколаїв.

В неділю дня 5-го н. м. заходив Покр. Комітет Українського Національного Обединення в Миколаєві відбулося на обістю читальні „Прогісвіт“ велике віче, на яке крім місцевих прибули громадяни з сіл: Демії, Дроговижа, Устя, Романова, Пісочної, Надії, Черниш, Крупики, Роздолу, Верезини, Стільська, Ілмва, Бог Великої, Тростяниці, Радива та з Вербоки, Бродок і Глухівця львівського повіту. Велике подвійне читальні показалося за великим, щоб помістити так велике число — бо поверх 2000 вічевиць. Українська жіноцтво виказало велике заінтересування політичними справами своєю численною участю у вічу. Слід підчеркнути, що так велике заінтересування політичними справами в повіті, це добуток організації праці голови Покр. Народного Комітету п. Колодія Миколи і п. менасової Довичевської. Від візду крім повітового комітанта поліції і місцевого постану явилось ще 10 поліцій і 10 членів місцевої „стражи пожежної“. Віче відкриває короткою промовою п. Колодія Микола. До президії вибрано п. Пришляка Михайла і Козинського Микола. З черги прасідки представив присутнім делегати Центрального Комітету партії п. Брестіюка Дмитра і Львова та ухвалив йому голосу. Він привітав присутніх членів партії та в довший промові представив положення українського народу на

Роман Курчинський.

Під Буркановом.

(Своєми про Давида Шербаківського.)

Нераз якийсь випадок чи людина вилетять з пам'яті до тої м'ри, що здається, немов вони ніколи не істували. Але нараз якесь подія відслонить у душі припалу пороком стінку і забуте встає перед очима ще виразніше як колись.

Так і з Данилом Шербаківським... Передчасна трагічна смерть його пригадала мені один випадок, що в р. 1915, що під впливом сумної вістки з Києва струсила зі себе попіл забуття і станула мені перед очима.

Перший полк УСС. ступав на Бурканів, подільське село над Стрипою. Був ясний, гарячий літний день і стрільці падали просто з утоми та спраги. Відбита від Карпат російська хвиля котилася назад через Бохів, Галич, Гнилу Липу. Над Золотою Липою здержалась, щоб дати відпір наступаючим німецько-австрійським військам.

Бурканів знаменита позиція від сходу. Горби, що за рікою, панують над рівниною і в ясний день одна людина не підійде незаметно. Шкож говорити про полки, бригади, корпуси!

Всі знали, що над Стрипою буде „горячо“, і всі задились до цього.

Осторожно підсувалися стежі, що осторожніше підходили боева лінія, скривалися по видолінках обози. Над усім висіла тиша, зловіща і непевна, яка тільки буває перед битвою. Навіть перед бурєю нема такої.

Полк УСС. підходить до ріки. Ізза горбів гуркува грохот — один, другий, третій. Білі димки розорваних шрапнелів розивилися за розстрілюю. Це російська артилерія почала біти.

Загріміли й австрійські п'ятнадцятки і понад голови наступаючих понеслися стрільна ген, за Стрипу.

Почалося...

Сполюшена тиша пурхнула з подільських піль і полетіла кудись, а на її місце впаив клеїт скорострілів, рев гармат і вибухи стрілен.

Стрілецька ротильна то встає, то біжить, то падає. Дивним дивом російська артилерія не робить їй шкоди. Просто чудо якесь. Шрапнелі розориваються за високо, гранати вибухають там, де ротильна перед хвилею була, або за хвилею буде. Шаста мають Усусу.

Зате мадяри, що наліво від УСС. мають великі втрати. Ось цілий рій сховався за корчем тернини: спочити, видихатись хвилюку. Вмиль за горою бухнуло і вже терновий корч полетів угору. А з ним разом помчатовані тіла мадярського роя. Одинадять їх було, ні один не остав у живих. Ось пробосна сотня мадярського полку вже нап-

рікою, біля дровів. Скоростріл ізза ріки затріскотів, гранати артилерії загаркали і ледви третина спасла життя.

Стрільці йдуть ненарушені. Вже й дрови російські перед ними, а ледви двоох-трьох ранених і то від кризових куль або гармат, що стріляють з боку. Батерія, що бе з Бурканова, не шкодить їм.

— Попилися старшини! догадується хтось із наших.

Але з піхотою буде біда! Австрійська команда дістала відомість, що над Стрипою в окопах осталося „elf betrunkenе Kosaken“ та тяжко відпокутувала це. Мадярський полк, що рванувся на одинадять козаків, має сорок відсотків страт.

Стрілецькі стежі вивідалися краще. Над Стрипою окопи обсаджені досить густо і тому стрілецький полк підходить осторожно, використовує кожну довідність терену.

Перед російськими дротами маленький вал. Швидко западає за нього перша ротильна. Бурканівська батерія силе залізом на них, але якже але. Ні одного поцілу, все за коротко, або за довго. Пробові стежі вже при дротяхних проволоках. Протинають переходи — незаметно і справно. Що правда грають проти них два російські скоростріли, але безуспішно.

Нараз усе стихає. Мовкнуть скоростріли, німіють гармати. Очевидно російські, бо австрійська артилерія подвоєно

вогонь і підсувається шораз то ближче.

Перед полком УСС тиша... Розстрільна кинулась на дрови. Ледви кільканадять перестрашених стрільців крисових припало іх. Значиться — ворожий відступ.

Стрільці вже над рікою з там: лавки, дошки на розірваний міст і вже стежі на другому боці.

Ворог зовсім затиш.

До перших наших стеж підбігає якийсь хлопчина.

— Тікають усі! — кричить радісно махаючи капелюхом.

Справді! В російських окопах ні живої душі. Тільки запах москалів, що як доготів з махоркою — шноється роками. Де не де валяється якась скринька чи коробка. Більш нічого, бо москалі мисті у відвороті.

Переправляємось уплав на конях через Стрипу. Четар Стронський мало не потонув, бо ми змирили брід.

Швидко на другий беріг і чвалом на повізство. Там моя рідня: мама, сестра, швагер.

Привітання, оклики, радіші — як звичайно в таких випадках. Врешті починається спокійна розмова.

— Дуже вам десь докучили російські гармати — питається мама.

— Ні, мамо, навпаки. Нічого нам не робили. Так зле бити, що аж дивно. Мама сплеснула рукави.

— Спис розстріляних більшовицькими політичних в'язнів. Московська преса містить комунікат З'єднаного державного політичного управління (ОГПУ), у які подано спис: 20 розстріляних контрреволюціонерів": 1) Павло Догаров, бувш. князь, що мав бути провідником закордонної монархістської організації і нелегально перейшов із Румунії на територію СРСР.; 2) Ельєнгер, бувш. штабний ріймайстер, що сазився англійським офіцером Рілеєм, (членом англійської тайної поліції) брав участь в організуванні атентату на Чічерін, коли цей із більшовицькою делегацією перелетів через Берлін на жіноцьку конференцію. Ельєнгерем дістався нелегально до СРСР. у 1926 р.; 3) Малайич Мадлевський, бувш. царвільський офіцер-агент тайної англійської поліції; Перзіл, якого в 1927 році вислали до СРСР, задля шпіонажу; 4) Еврейков, бувш. царський консул, урядовець державного банку СРСР., він виконував шпінонську службу для Голгонова; 5) Скальський Я., бувш. дворянин. Він давав англійському шпінону у Фінляндії, Буякову, подробиці про воєнний промисл СРСР.; 6) Попов, бувш. офіцер, що вернувся з Франції, щоб на прилучення бувши царського амбасадора Махлакова діяти контрреволюційно; 7) Шегловітов, син генерала, займався шпіонажем для закордонних штабів; 8) Вишняков, бувш. присяжний повірений (адвокат), учасник монархістичної організації, був у відносинах із емігранцією; 9) Суцалін, бувш. полковник армійської поліції, організатор недавнього атентату на Красна в 1923 році; 10) Мураков, купець, що фінансував діяльність монархістичної організації в СРСР.; 11) Павлович, бувш. голова київської організації "Другий Окрем"; 12) Нарішкіт, бувш. офіцер, що сповняв шпінонську службу для цілого ряду закордонних заслужу в Москві; 13) Попов-Ступиникін у Москві; 14) Попов-Каратев, бувш. капітан, що з агентом румунської тайної поліції Уренкоком передістався на Україну, щоб організувати ватаги; 14) Мітхуклін, бувш. камергер, бувш. член державної думи, власник помешкання, де часто скридали терористи, що працюють у якому скривалися деякі члени думи із закордоном; 15) Лучев, бувш. офіцер, сповняв шпінонську службу членом англійської місії Черновоки; 16) Коропенко, бувш. капітан козачкової армії, що доставляв Голгонові військові документи; 17) Соломон Гуревичкий ставився до атак атентат на Бухарина.

